

ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Олександренко К. В. докторка психологічних наук,
професорка, завідувачка кафедри іноземних мов
Хмельницького національного університету
<https://orcid.org/0000-0001-9735-3715>

Росквас І. А. кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри іноземних мов
Хмельницького національного університету,
<https://orcid.org/0000-0002-8211-1841>

У статті наведено результати психодіагностики уваги за критеріями стомлюваності, концентрації та стійкості уваги у студентів-психологів 1-го курсу під час занять іноземної мови. В умовах сучасного навчального процесу студент-психолог повинен переробляти величезний обсяг інформації протягом навчального дня. До кінця навчального дня стійкість уваги значно знижується, що пов'язано зі зниженням рухливості нервових процесів унаслідок гальмування та метаболічних змін під час стомлення у центральній нервовій системі. Вивчення зміни уваги протягом дня дозволяє правильно організувати навчальний процес, правильно перерозподілити навчальне навантаження із врахуванням наявності важливіших і складніших тем з іноземної мови, які потребують більшої концентрації уваги.

Ключові слова: стомлюваність; концентрація уваги; стійкість уваги; інтелектуальне навантаження; навчальне навантаження.

Вступ. Розвиток студента як споживача інформаційних ресурсів активізується формуванням і задоволенням його інформаційних потреб, а також реформуванням системи освіти, спрямованим на стимулювання здібностей самостійного систематичного поповнення знань (Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України. Наказ Міністерства освіти і науки України. №898 від 25.07.2023 р.). Одним із таких інструментів є іноземна мова, за допомогою якої уважний студент-психолог може долучитись і засвоїти кращі доробки і практики своїх зарубіжних колег.

У роботах багатьох авторів показано, що слухання мовлення є активним процесом відображення об'єктивної дійсності, невід'ємною стороною пізнання навколишнього світу. Плідним видається підхід, згідно з яким слухання мовлення є одним із видів мовленнєвої діяльності, що реалізує, поряд із говорінням, усне вербальне спілкування. При цьому багатьма авторами наголошується, що основоположна роль у сприйнятті усного вербального матеріалу належить стійкості відповідного перцептивного процесу, яка багато у чому визначається стійкістю уваги. З відключенням уваги від об'єкта слухання припиняється його сприйняття. У результаті

передане повідомлення суб'єкт чує, але не слухає: відсутні процеси розуміння і запам'ятовування переданої інформації.

Стійкість уваги під час аудіювання детермінується як зовнішніми (по відношенню до слухача), так і внутрішніми чинниками. Слід зазначити, що найбільш вивчені чинники першої групи (зовнішні): залежність стійкості уваги від організації мовленнєвого матеріалу; темпу говоріння; інтонаційної виразності тексту, його емоційної насиченості. Суттєву роль у забезпеченні уваги під час слухання може відігравати характер тієї діяльності, у контекст якої включено процес слухання. Проте стійкість уваги під час слухання багато ще у чому зумовлена недостатнім розвитком у студентському віці здатності здійснити дії у т. з. внутрішньому плані.

Щодо чинників другої групи, тобто чинників, пов'язаних з особливостями самого аудитора, зокрема, із рівнем сформованості досліджуваної атенційної властивості, то тут насамперед слід відзначити наявність в аудитора відповідних мотивів. Було показано, що мотивація під час слухання зумовлена насамперед змістом, композиційною побудовою мовленнєвої інформації, що спричиняють потребу у прослуховуванні інформації. Важливу роль у мотивації процесу слухання відіграє також і потреба не лише зрозуміти мовленнєве

повідомлення, а й висловити власне ставлення до нього.

На стійкість уваги під час слухання певний вплив чинить робота зорової уяви, виокремлення основної лінії повідомлення та смислове групування сприйманого матеріалу. Що ж стосується формування цієї властивості уваги, то в її основі є формування загальних індивідуально-психологічних особливостей аудиторів, у т. ч. акцентування значення стійкості уваги для успіху навчальної діяльності взагалі і засвоєння іноземної мови зокрема.

Теоретичне підґрунтя. Особливості функціонування психічних пізнавальних процесів особистості в умовах навчання взагалі та іноземних мов зокрема тривалий час залишаються у центрі уваги багатьох українських та зарубіжних дослідників. Так, О.Васильченко досліджувала особливості викладання іноземної мови майбутнім психологам в умовах воєнного стану, О.Лозовою розглянуто психологічні аспекти засвоєння іноземної мови. Фокусом своїх досліджень В.Синьов і О.Щербина обрали розвиток інтелектуальних вмінь майбутніх фахівців воєнно-дипломатичної служби в процесі іншомовної підготовки, а О.Щербина, М.Рафальська і М.Полодюк – комунікативний і мотиваційний аспекти викладання іноземних мов для дорослих. Серед зарубіжних дослідників можна зазначити S.Asassfeh, F.Khwaileh, Y.Al Shaboul, S.Alshboul, W.Cheng, M.Mahmoud Itmeizeh, S.Ibnian, Noori Abdullah та ін.

Мета статті - описати динаміку змін основних показників уваги у студентів-психологів 1-го курсу до кінця навчального дня та встановити відсотковий розподіл за групами із високими, середніми та низькими значеннями критеріїв стійкості, концентрації та розподілу уваги.

Методи дослідження – тестування, методи математичної статистики.

Результати та обговорення. Увага – це зосереджена концентрація індивіда у певний момент часу на якомусь виді практичної або розумової діяльності. За очевидного впливу подразників, концентраційна увага виникає у той момент, коли індивід спрямовує власні думки на сприймані об'єкти або явища, при цьому не сприймає усі інші подразники. Характеризуючи увагу людини, можливо застосувати шість принципів властивостей: об'єм, переключаемість, стійкість, розподіл, зосередженість, концентрація. Стійкість уваги

- це церебральна здатність затримки її на одному певному об'єкті у конкретний відрізок часу. Показником цієї важливої властивості є висока ефективність процесу діяльності протягом тривалого проміжку часу. Отже, ця якість уваги визначається не лише тривалістю її збереження, а й підвищенням ступеня концентрації протягом усього досліджуваного періоду. Показник стійкості уваги залежатиме від особистісної активності та індивідуальності досліджуваних об'єктів. Мінливість і рухливість об'єктів є важливою умовою тривалого зосередження уваги. Складність сприйманого об'єкта сприяє підвищенню стійкості уваги. Складніші об'єкти здатні викликати активну діяльність думок, отже, вони сприяють максимальній концентрації зосередження. Тому, якщо індивід усвідомлює значущість поточної діяльності, увага може ставати надзвичайно стійкою. Посилення уважності студентів-психологів на заняттях з іноземної мови і формування стійких інтересів до її вивчення є однією з найважливіших умов для успішності навчального процесу. Церебральна стійкість уваги безумовно змінюється в процесі тривалої роботи і проходить етапи зосередження: первинне занурення у роботу; досягнення максимуму зосередження, його мікроколивання, які можна компенсувати додатковими зусиллями волі; наростання втоми за зниженої працездатності та зосередженості. Упродовж навчального дня у студентів-психологів спостерігаються фактичні зміни стійкості уваги, що, можливо, пов'язано зі скрутністю зосередження та неухважною стійкістю уваги на початку занять з іноземної мови. Через деякий час настає тривалий період найтривалішого зосередження і внаслідок стомлення, що настає, деяке ослаблення уваги до кінця навчального дня.

Концентрація уваги - це глибокий ступінь уваги до об'єкта за відволікання водночас від інших. Виражається це проявом когнітивних здібностей у максимальному зануренні у предмет зосередження. Розподіл уваги - це можливість суб'єкта до зосередження уваги на більш ніж одному об'єкті в один і той самий час. При цьому ці дві діяльності мають здійснюватися однаково добре. Сучасні технології навчання для успішної їхньої реалізації вимагають як одну із найважливіших умов максимальний рівень розподілу уваги (Васильченко О.І., 2023; Лозова О.М., 2020; Синьов В.М., Щербина

О.О., 2015; Шербина О.О., Рафальська М.О., Полодюк М.М., 2023). Труднощі розподілу уваги зростають у зв'язку з ускладненням розв'язуваних завдань у поєднанні із суміщенням різних видів діяльності. Достатньо складно поєднувати два види розумової діяльності, а при виконанні дуже напруженої і точної роботи її практично неможливо поєднувати із будь-якою іншою. Ефективним розв'язанням цієї проблеми стає поєднання розумової та рухової діяльності, при цьому розподіл уваги значно поліпшується. Слід зазначити, що в процесі стомлення ефективність розумової діяльності може знижуватися більшою мірою, ніж моторної. Наразі основною умовою успішного розподілу уваги є автоматизація принаймні одного із видів діяльності, що здійснюються одночасно. Крім цього в процесі оволодіння навичками професійної діяльності надзвичайно важливо розвивати вміння розподіляти увагу. Це можливо здійснити за допомогою спеціальних вправ і формуванням відповідних базисних навичок (Key Competences for Lifelong Learning, 2004). Для успішного навчального процесу протягом дня потрібно зберігати стійкість, концентрацію та розподіл уваги.

Психодіагностика уваги - це сукупність прийомів і методик, спрямованих на отримання даних про психологічні особливості та якість уваги. Вивчення уваги тих, хто навчається, є складною психологічною проблемою і сферою професійних інтересів фахівців-психологів і викладачів, оскільки зниження уваги ускладнює сприйняття інформації та помітно знижує якість освітнього процесу (Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти, 2022).

Вивчення зміни уваги протягом дня дозволяє правильно організувати навчальний процес, правильно перерозподілити навчальне навантаження із врахуванням наявності важливіших і складніших тем з іноземної мови, які потребують більшої концентрації уваги (Mahmoud Itmeizeh, M., & Ibranian, S.S., 2022; Noori, Abdullah., 2018; Asassfeh, S., Khwaileh, F., Al - Shaboul, Y., & Alshboul, S., 2012; Cheng, W., 2015).

Концентрація кисню у повітрі навчальних аудиторій і, відповідно, у крові студентів-психологів, які у них навчаються, значно впливає на мозкову активність, швидкість розумових процесів. Із

врахуванням фізіологічних механізмів роботи нервових клітин, підвищення концентрації кисню у крові підвищує розумову працездатність, концентрацію уваги та академічну успішність. Це зумовлено нормальним енергетичним метаболізмом у нервовій системі за достатньої оксигенації. Низький вміст кисню у навчальних аудиторіях, малорухливий, сидячий спосіб життя студентів-психологів призводить до зниження концентрації кисню у крові впродовж дня, що спричиняє зниження працездатності та уваги.

Для аналізу стійкості уваги застосовували «Коректурну пробу» (тест Бурдона), оцінку концентрації уваги проводили із використанням тесту П'єрона-Рузера, методику «Пошук заданих чисел» застосовували для оцінки розподілу уваги. У дослідженні брали участь 60 студентів-психологів 1-го курсу. В експерименті брали участь 32 юнки та 28 юнаків віком 18-20 років. Тестування за обраними методиками здійснювалось 2 рази на день, у ранкові години перед початком навчальних занять і ввечері наприкінці останнього заняття. Статистичну обробку проводили із використанням методу кутового перетворення Фішера.

За результатами коректурної проби, проведеної у ранкові години, тобто на початку навчального дня, було встановлено, що 100% значень можуть визначити 8,32% випробовуваних, 90% значень визначають 4,99% випробовуваних, 80% значень визначають 16,66%, 70% значень визначають 28,32% випробовуваних, 60% значень визначають 19,99% випробовуваних, 50% значень визначають 11,66%, 40% значень – 4,99% тестувальників, 30% значень виокремлюють 3,31%, 20% значень визначають 1,75%. Тестування, проведене наприкінці навчального дня, засвідчило значне зменшення кількості визначених значень: 100% значень не визначив жоден випробовуваний, 29% випробовуваних змогли визначити лише 50% запропонованих значень. Кількість студентів-психологів, які визначили 80% і 70% значень, зменшилася у 4-7 разів відповідно. Отримані результати вказують на зниження здатності свідомості міцно та стабільно утримуватися на предметах упродовж тривалого часу, що, безумовно, є ознакою втомлюваності (табл. 1).

Таблиця 1

Ступінь вираженості стійкості уваги у студентів-психологів за результатами 10 коректурних проб (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість певних значень	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Кількість студентів, які визначили значення, ранішнє тестування	8,32	4,99	16,66	28,32	19,99	11,66	4,99	3,31	1,76	0
Кількість студентів, які визначили значення, вечірнє тестування	0	2	4	4	10	29	17	10	10	1

За результатами тесту П'єрона-Рузера, застосованого на початку та наприкінці навчального дня, встановлено, що середній рівень концентрації уваги у студентів-психологів практично не відрізняється 68,32% і 64,9% відповідно. Проте до кінця навчального дня зростає відсоток студентів-психологів із високим рівнем концентрування 26,65% порівняно із

ранковим 18,33%. Відсоток студентів-психологів із низьким рівнем концентрування у вечірнє тестування знизився щодо ранкового із 13,35% до 8,45% відповідно. Можна припустити, що при тривалому навантаженні зростає завадостійкість психіки людини як механізм компенсації зниження стійкості уваги (табл. 2).

Таблиця 2

Ступінь концентрування уваги у студентів за результатами тесту П'єрона-Рузера (%)

	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Кількість студентів, які визначили значення, ранішнє тестування	18,33	68,32	13,35
Кількість студентів, які визначили значення, вечірнє тестування	26,65	64,9	8,45

Методика «Пошук заданих чисел» застосовувалася для оцінювання розподілу уваги, результати її застосування засвідчили, що середній рівень розподілу уваги у ранковий і вечірній часи значно не

відрізняється 70% і 61,67% відповідно. Однак при вечірньому тестуванні 18,33% випробовуваних продемонстрували високий рівень розподілу уваги порівняно із ранковим тестуванням 3,33% (табл. 3).

Таблиця 3

Ступінь розподілу уваги у студентів за результатами тесту «Пошук заданих чисел» (%)

	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Кількість студентів, які визначили значення, ранішнє тестування	3,32	69,9	26,78
Кількість студентів, які визначили значення, вечірнє тестування	18,32	61,66	20,02

Висновки. У статті наведено результати психодіагностики уваги за критеріями стомлюваності, концентрації та стійкості уваги у студентів-психологів 1-го курсу при вивченні іноземної мови. З огляду на те, що розподіл уваги визначає здатність людини розподіляти власну свідомість на кілька тем одночасно, ця властивість є зворотною властивістю концентрації уваги. Стійкість уваги оцінювалась із використанням «Коректурної проби», концентрування уваги визначалось із використанням тесту П'єрона-Рузера, для

оцінки розподілу уваги використовувалась методика «Пошук заданих чисел». Дослідження засвідчило, що до кінця навчального дня знижується стійкість і швидкість уваги, проте концентрація та розподіл уваги у студентів-психологів зберігається і збільшується відсоток студентів із високим рівнем розподілу та концентрування, що можна розглядати як компенсаторний механізм для збереження працездатності мозку в умовах тривалого інтелектуального навантаження.

Список використаних джерел

1. Васильченко О.І. (2023) Особливості викладання іноземної мови майбутнім психологам в умовах воєнного стану. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. №88. С. 69-73. URL: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/88-2023>.
2. Лозова О.М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови: Навчально-методичний посібник. К., 2010. 143 с.
3. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України. Наказ Міністерства освіти і науки України. №898 від 25.07.2023 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>
4. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 25 жовт. 2022 р. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2022. 360 с.
5. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 (2013) [укладачі: Л.М. Яворовська, Р.Ф. Камишнікова, О.Є. Поліванова, С.Г. Яновська, С.М. Куделко]. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна
6. Синьов В.М., Щербина О.О. (2015) Розвиток інтелектуальних умінь майбутніх фахівців військово-дипломатичної служби у ході іншомовної підготовки. [Електронний ресурс] *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка*. Вип. 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadvped_2015_5_17.
7. Теоретичні та практичні аспекти підготовки психологів у закладах вищої освіти: зб. матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару з міжнародною участю, Київ, 31 березня 2021 р. Київ: НУБіП України.
8. Щербина О.О., Рафальська М.О., Полодюк М.М. (2023). Викладання іноземних мов для дорослих: комунікація і мотивація. *Академічні Візії*, 19. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7954524>
9. Asassfeh, S., Khwaileh, F., Al - Shaboul, Y., & Alshboul, S. (2012). Communicative language teaching in an EFL context: Learners' attitudes and perceived implementation. *Journal of Language Teaching and Research*, 3(3), 525 - 535
10. Cheng, W. (2015). A case study of action research on communicative language teaching. *Journal of Interdisciplinary Mathematics*, 18(6), 705 - 717. <https://doi.org/10.1080/09720502.2015.1108075>
11. Key Competences for Lifelong Learning. A European Reference Framework. Brussels: European Commission, 2004. 20 p.
12. Mahmoud Itmeizeh, M., & Ibranian, S.S. (2022). Psychological and Pedagogical Implements of Communicative Language Teaching and Total Physical Response Methods. *Arab World English Journal*, 13 (3), 339 - 355. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol13no3.22>
13. Noori, Abdullah (2018). Communicative Language Teaching (CLT) in EFL Context: Exploring Afghan EFL Lecturers' Perceived Challenges in Implementing CLT. *International Journal of Research*. 5. 1049 - 1063.

References

1. Vasylychenko, O.I. (2023). Osoblyvosti vykladannya inozemnoi' movy majbutnim psyhologam v umovah voennogo stanu [Peculiarities of teaching a foreign language to future psychologists under martial law]. *Pedagogika formuvannya tvorchoi' osobystosti u vyshhij i zagal'noosvitnij shkolah*, 88, 69-73. URL: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/88-2023> (in Ukrainian)
2. Lozova O.M. (2010). Psychologichni aspekty zasvojennja inozemnoi' movy [Psychological aspects of learning a foreign language]: Navchal'no-metodychnyj posibnyk. K. (in Ukrainian)
3. Metodichni rekomendacii' shhodo zabezpechennja jakisnogo vyvchennja, vykladannya ta vykorystannya anglijs'koj' movy u zakladah vyshhoj' osvity Ukrai'ny [Methodological Recommendations for Ensuring Quality Learning, Teaching and Use of English in Higher Education Institutions of Ukraine]. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrai'ny. №898 vid 25.07.2023 r. URL: <https://mon.gov.ua/npa/metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini> (in Ukrainian)
4. Osvita Ukrai'ny v umovah voennogo stanu: upravlinnja, cyfrovizacija, jevrointegracijni aspekty [Education in Ukraine under martial law: governance, digitalisation, European integration aspects]: zbirnyk tez dopovidej IV Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii' (naukove elektronne vydannja), 25 zhovt. 2022 r. Kyi'v: DNU «Instytut osvity i analityky», 2022. 360 s. (in Ukrainian)
5. Psychologichni osoblyvosti students'kogo viku [Psychological characteristics of student age]. Na dopomogu kuratoram. Vyp. 3 / [ukladachi: L.M. Javorov's'ka, R.F. Kamyshnikova, O.Je. Polivanova, S.G. Janov's'ka, S.M. Kudelko]. H.: HNU imeni V.N. Karazina, 2013. (in Ukrainian)
6. Syn'ov, V.M., Shherbyna, O.O. (2015). Rozvytok intelektual'nyh umin' majbutnih fahivciv vojenno - dyplomatychnoi' sluzhby u hodi inshomovnoi' pidgotovky [Development of intellectual skills of future specialists of the military-diplomatic service in the course of foreign language training]. [Elektronnyj resurs] *Visnyk Nacional'noi' akademii' Derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrai'ny. Serija: Pedagogika*. Vyp. 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadvped_2015_5_17 (in Ukrainian)

7. Teoretychni ta praktychni aspekty pidgotovky psychologiv u zakladah vyshhoi' osvity [Theoretical and practical aspects of psychologists' training in higher education institutions]: zb. materialiv Vseukrai'ns'kogo naukovo-praktychnogo seminaru z mizhnarodnoju uchastju, Kyi'v, 31 bereznja 2021 r. Kyi'v: NUBiP Ukrai'ny, 2021 (in Ukrainian)

8. Shherbyna, O.O., Rafal's'ka, M.O., Polodjuk, M.M. (2023). Vykladannja inozemnyh mov dlja doroslyh: komunikacija i motyvacija [Teaching foreign languages to adults: communication and motivation]. *Akademichni Vizii*, 19. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7954524> (in Ukrainian)

9. Asassfeh, S., Khwaileh, F., Al - Shaboul, Y., & Alshboul, S. (2012). Communicative language teaching in an EFL context: Learners' attitudes and perceived implementation. *Journal of Language Teaching and Research*, 3(3), 525 - 535.

10. Cheng, W. (2015). A case study of action research on communicative language teaching. *Journal of Interdisciplinary Mathematics*, 18(6), 705 - 717. <https://doi.org/10.1080/09720502.2015.1108075>

11. Key Competences for Lifelong Learning. A European Reference Framework. Brussels: European Commission, 2004. 20 p.

12. Mahmoud Itmeizeh, M., & Ibnian, S.S. (2022). Psychological and Pedagogical Implements of Communicative Language Teaching and Total Physical Response Methods. *Arab World English Journal*, 13 (3), 339 - 355. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/voll3no3.22>

13. Noori, Abdullah (2018). Communicative Language Teaching (CLT) in EFL Context: Exploring Afghan EFL Lecturers' Perceived Challenges in Implementing CLT. *International Journal of Research*. 5, 1049 - 1063.

Summary

PECULIARITIES OF FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PSYCHOLOGISTS

Oleksandrenko K. Doctor of Psychological Sciences, Full Professor, Head of the Department of Foreign Languages, Khmelnytsky National University

Roskvas I. Candidate of Pedagogical Sciences, Docent, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Khmelnytsky National University

Introduction. The article presents the results of psychodiagnostics of attention according to the criteria of fatigue, concentration and sustainability of attention in 3rd year psychology students during foreign language classes. Since attention is associated not only with the volitional efforts of the individual, but also with the intellectual potential and mobility of nervous processes, the results can be seen as a compensatory mechanism for maintaining brain performance under conditions of prolonged intellectual load.

The purpose is to describe the dynamics of changes in the main indicators of attention in 3rd year psychology students by the end of the school day and to establish the percentage distribution by groups with high, medium and low values of the criteria of stability, concentration and distribution of attention.

Methods - testing, methods of mathematical statistics.

Originality. The results showed that a decrease in the sustainability of attention leads to an increase in the percentage of students with a high level of concentration and distribution of attention. In the modern educational process, a psychology student must process a huge amount of information during the school day. Since the study involved 3rd year psychology students, who can be considered 'experienced' and have the skills of concentration and attention distribution, these indicators at the end of the school day did not differ significantly from the indicators of the morning test. The differences in the test of attention sustainability were significantly significant. By the end of the school day, attention span significantly decreases, which is associated with a decrease in the mobility of nervous processes due to inhibition and metabolic changes during fatigue in the central nervous system. A decrease in blood oxygenation may also indicate an increase in oxygen utilisation by cells in the nervous centres to cover energy expenditure during the development of fatigue.

Conclusion. Researching changes in attention during the day allows you to properly organise the learning process, correctly redistribute the learning load, taking into account the presence of more important and complex topics in a foreign language that require more concentration.

Key words: fatigue; concentration of attention; attention span; intellectual load; learning load.

Концептуалізація – Олександренко К. В.

Методика – Росквас І. А.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

The authors declare that they have no conflict of interest.

Дата надходження рукопису/Date of receipt of the manuscript: 14.01.25.

Дата прийняття рукопису/Date of acceptance of the manuscript: 16.02.25.

© 2025. This work is under an open license CC BY-NC 4.0.